

Leta 1874 je bilo deželne redne dače davkeplačiteljem v knjižicah predpisane 4,495.197 fl. Ali ljudje vsega niso zamogli več poplačati. Zaostalo je dače na dolgu 1,052.147 fl., tedaj skoro četrti del predpisane svote. Zanimive so tudi še sledeče številke in nauki, kateri v njih tičijo. Zgornji Štajer zaostal je v plačevanju dače samo z 8 %, srednji Štajer že z 18—20 % in najbolj pa Spodnji Štajer, namreč v nekaterih krajih z 30—40 %; akoravno se je laui dača z neusmiljenim rubejem izterjevala. To je jasen dokaz, da na slovenskem Štajerskem gospodarstvo močno propada. Te številke tudi kažejo, da spodnja Štajerska v prihodnje ne bo mogla več tolikega davka plačevati, če se njenemu gospodarstvu zdatno ne pride na pomoč; davkova moč je pri njej že preveč napeta!

Nekateri gospodje poslanci nasvetujejo, naj bi se deželne, okrajne in srenjske priklade nalagale tudi na indirektni davek, t. j. na meso, kruh, vino itd. Temu nikakor ne pritrdim. Vzvišana indirektna dača bi zmanjšala vrednost poljskih pridelkov in prišli bi še le iz deža pod kap. Sploh pa je umno gospodarstvo za znižanje, a ne za povzvišanje indirektnega davka! Večina tega zbora je sklenola letos toliko stroškov zbrisati, da bomo drugo leto s 38 % deželnih priklad izhajali; in vsled tega pravite in se tolažite nekateri gospodje poslanci, da se zamore s pomiranjem gledati na deželne finance ali denarstvene zadeve. No, jaz ne zmorem take mirnosti, pač pa mislim, da imamo vsi skupaj resno dolžnost, poizvedavati po uzrokih tolike denarstvene stiske in nesreče v deželi. S samim zmanjšanjem izdatkov v deželnem proračunu, brisanjem nekaterih stroškov ne doseže se nobena zdatna pomoč. Slabo naše gospodarstveno stanje ima bolj globoke korenine ali uzroke. Kar se je do sedaj hvalisalo kot gospodarsko napredovanje, to je le kar — sleparstvo. Milijone denarja so mu ljudje žrtvovali zastonj; sedaj to čedalje bolj sprevidijo in si prizadevajo, da bi se iz te nesreče izvlekli. Ali ustavlja se jim še vedno vladajoče „ustavaštvo“ s svojimi volilnimi postavami in nemškimi ustavakom na korist umetno sestavljenimi volilnimi skupinami tako, da vladari in gospoduje samo jedna stranka, ne pa večina avstrijskih narodov. Iz tega pa se rodijo tolike težave za naše gospodarstvo, da zadržujejo vsak napredek in dušijo vsako upanje, da bi po tej poti kedaj postalo bolje.

Nesreča, ki nas tlači, zamore se od nas le odvaliti, če se vladna sistema predrugači in postavi na pravičnišo podlago. To je taka resnica, ki se ne sme brez kazni še več časa zanemarjati. Kajti avstrijski narodi ne morejo več dolgo plačevati stroškov v svojo lastno zatirovanje!

Cerkvene zadeve.

Novi nadškof solnograški, tedaj tudi naš nadškof, so postali 27. maja č. g. Albert Eder opat čč. oo. benediktinov pri sv. Petru v Solnogradu ali Saleburgu.

Delitev sv. firme bo v Šmarski dekaniji meseca junija: 17. na Ponkvi; 18. v Dramljih; 19. v št. Jurju; 20. v Slivnici; 21. pri sv. Štefanu; 22. v Zibiki; 23. na Sladki gori; 24. v Šmarji in 25. pri sv. Vidu. „Danica“ v Ljubljani.

Č. g. dr. Janez Krizanič je po izvršenem pismenem konkurzu potrjen bil za profesorja starega zakona v bogoslovnici Mariborski.

Usmiljene sestre v Ptuj. Težavno, poztvalno delovanje usmiljenih sester je tako močno, da si po sili pridobivlja priznanje najokornih nevercev in kosmatih liberalcev, ki sicer katoliškim redovnikom in redovnicam povsod zapreke delajo, kder le zamorejo. Nek liberallec piše v Tagespošti: bolenišnica in bolehavnica v Ptuj se je izročila usmiljenim sestram. Za vsako sestro je odmerjenih na leto 84 fl., stanovanje, svečava in kurjava, postrežba, brezplačno ozdravljevanje in v slučaju smrti priprost pogreb. Kde se dobi drugod izurjena, vestna, zanesljiva boleniška strežnica za 7 fl. mesečne plače? Nikder na celem svetu ne, kakor edino le pri ponižnih, tihih, usmiljenih sestrah, ki v duhu Kristusove vere v vsakem boleniku vidijo — Jezusa.

Prijazen nasvèt vsem narodnim duhovnikom. Junaško, kakor le zamore narod, kteremu lažnjiva nemška filozofija in nemškutarska baharija možgan in srca še pokvarila ni, bojuje se narod slovanski ob Balkanu in v podonavskih pokrajinah zoper nečloveškega nasilnika, nečimurnega Turka, naj bi si privojeval stanja, da zamore kot kristijansk narod mirno živeti in v omiki napredovati. Tako junašk narod, kakor je narod slovanski v turških pokrajinah, ni za to, da bi na vse veke v sužnosto životaril; njemu je Bog brez dvoma boljše, dostojnišo osodo namenil!

Vstaje so se vdeležili tudi premnogi Katoličani, ker tudi njim turška surovost ne zagotavlja poročstva za mirno družbinsko življenje. Če Bog, česar ponižno prosimo in upamo, da ubogim slovanskim trpinom pravične želje izpolniti, nastane za nas katoliške Slovence sveta dolžnost, pomagati svojim katoliškim bratom, da si brž ko mogoče, tudi cerkvene zadeve vravnati zamorejo. Pomagamo jim celó lahko in prav izdatno, ako le hočemo, s tem, da 1. priporočamo vernikom „družbo brezmadežnega spočetja Marijinega“ v podporo kat. Kristijanom na Turškem; 2. da pospešujemo, kar se le da, „družbo sv. Cirila in Metodija“; 3. društvenike pa napotimo, da poleg molitve vsak tudi v denarjih kaj daruje, kar ljudje, ako se jim le stvar na srce položi, radi storijo. Ko bi vsak društvenik na leto le 10 kr. daroval, — in kateri bi tega ne zmo-

gel? bi se na leto pri mnogem številu udov družbe sv. Cirila in Metodija toliko nabralo, da bi se katoliške občine na Turškem in tudi na Srbskem prav izdatno podpirati zamogle. — Denarji bi se naj dvakrat na leto: jeseni in spomladi v obletnici sv. Cirila in Metodija pobirali in naravnoč pošiljali „an das Comité des Mariae-Empfängniss-Vereins“ in Wien, I. Weihburggasse 5.

Doneski od udov bratovščine sv. Cirila in Metodija bi se le za katol. Slovane porabili; kar pa društveniki bratovščine „brezmadežnega spočetja Marijinega“ darujejo, se naj obrača tudi za Katoličane na vzhodu sploh.

Bratje, popremite se nasvêta, ki je praktičen in se lahko dožene. *) — Čč. gg. duhovnike lavantinske škofije pa prosi nasvetovalec, naj pri letošnjih pastirskih konferencajih povsod to stvar tudi preč. knezoškofijstvu priporoči.

Dr. U.

Gospodarske stvari.

Redkev. (*Raphanus sativus*).

M. Redkev je več razredov z različnimi sortami kakor: a) Zimska redkev. Je dveletna prav debela in služi za jesensko in zimsko porabo. b) Poletna redkev. Je jednoletna in se po leti rabi. c) Majeve redkev. (Na pol poletna redkev, žolta Dunajska redkev, dvojemesečna redkev.) Stoji v sredi med poletno in mesečno redkvijo in se meseca maja in junija rabi. Štutgart-ska, nova, rana, bela, poletna ali dvojemesečna redkev pride za mesečno redkvico. d) Mesečna redkvica. Je jednoletna, kratke trpežnosti in služi za prvi pomladanski okrepečavni prigrizelj k mesu ali putru.

Redkvam poprek rahla, črnopeshčena, globoka zemlja najbolj tekne; po nižinah se bolje obnašajo nego po višinah. Seje ali potika se o različnih časih v gnojne gredice, v vrtu in po njivah, vsaki razred na svoj način. Pred kratkim je še neka nova sorta redkve znana postala, od katere se mlado semensko stročje tudi povžiti more. Zemlja se mora vedno rahla obdržati z rigolanjem in okopavanjem, voda in vlažen zrak so glavni pogoji dobremu vzrejevanju redkev.

a) Zimska redkev.

Tako zvana Erfurtska zimska redkev, bela in črna, je največja in najizvrstnejša. Je tudi še siva redkev orjakinja, ki se zelo priporoča.

Za zimsko redkev se najbolj prilaga močna, globoko prekopana, posebno rigolana zemlja, v kateri v časih po 6—8 funtne redkve vzrastejo. Sejati se ne sme pred sredo junija, ker sicer rada v seme gre in puhla ali lesnata postane. Potika se seme navadno po vrstah zrno za zrnom vedno po 6 palcev vsaksebi.

*) Vse slovenske katoliške časopise prosi uljudno pošiljavec teh vrstic, da ponatisnejo ta nasvêt. Pis.

Poglavitni pogoji, da se dobra in nježna, sočna in okusna zimska redkev priredi so: rahla zemlja, redka rast in marljivo zalivanje. Zimska redkev se z tim odebeli, da se posameznim redkvam v srce luknja zabode in v njo redkvino zrno potakne. V prirejo dobrega semena se najlepše zimske redkve jeseni odberó, metenica do srca potrga in v kleti v pesku čez zimo do spomladi hranijo. V prihodnem aprilu se semenske redkve o toplem, deževnem vremenu na vrt po 1¹/₂, črevlja vsaksebi posadé. Kmaló požene cvetna stebila in avgusta seme dozori, ki po 4 leta kalivno ostane. Čas porabe zimske redkve pada med jesen in spomlad. Po zimi se zakopljejo v jame ali pa se potaknejo v kleti v pesek ali prst. Mlada metenica, katero proti pomladi poženo se more kot salata porabiti.

b) Poletna redkev.

Tudi ta sorta redkve se iz semena vzreja, ki se od marca do maja, kakor seme zimske redkve potika. Ravnavo in obdelavo ima tudi z poslednjo jednako. Izmed posebnih sort je dolga, siva, najbolj priljubljena. Nahaja se tudi bela, rudeča in črna, ki so zelo razširjene. Seme se dobiva od najlepših redkev prve setve, ki se na mestu skupaj puščajo. Zori meseca septembra in ostaja do 4 leta kalivna. Poletna redkev se poleti kot salata pa tudi brez vse priprave sirova z soljo povživa.

c) Majeve redkev.

Seje se ta podrazrod meseca marca v prosto zemljo in se povživa, ko mesečna redkev pohajati začne in ko je poletna redkev še premlada. Tudi se večkrat še meseca avgusta seje, da je jeseni dobre redkve kaj v roke vzeti. Tudi tukaj se za prirejo semena najlepše redkve vzamejo, ki se pa predno so popolnoma doraščene po črevelj vsaksebi na grede posadijo. Cvetna stebila, ki jih tu poženo, prinašajo do septembra zrelo seme, ki tudi več let kalivno ostane.

d) Mesečna redkev.

Drobna, rana mesečna redkev v različnih oblikah, od katerih so kratkometenične, okrogle bolj priljubljene od podolgovatih, se že meseca januarja in februarja v grede in začetek marca na toplo ležeče povrtné grede in sicer prav redko poseja. Tako je od februarja do marca vedno redkvice za v kuhinjo. Potem se meseca avgusta in septembra mesečna redkev za jesenske potrebe seje. Ker bi pa ta od mraza lahko trpeti mogla, se mora od konca oktobra v mrzlo gredo, ki se da po zimi dobro proti mrazu zavarovati, posaditi. Tako se drži redkvica do Božiča in v časih tako dolgo, da pride nova. Okrogla, kratkometenična redkvica navadno prej priraste ko podolgovata. Za prirejo semena odbrana mesečna redkvica, ki mora od prve setve in popolnoma doraščena biti, se po črevelj vsaksebi posaja na grede, kder do avgusta ali septembra seme dozori. Seme ostane 4 leta kalivno.